

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-300-2-23>

Олександр ХОМОВСЬКИЙ

викладач кафедри фізичного виховання,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
e-mail: homovskijoleksandr@gmail.com

Сергій АНДРЕЄВ

викладач кафедри фізичного виховання,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
e-mail: sergijandreev34@gmail.com

В'ячеслав ЦИМБАЛІСТІЙ

викладач кафедри фізичного виховання,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
e-mail: slava141975@gmail.com

Вступ. Сьогоднішній соціум знаходиться наразі на етапі стрімкої інформатизації та цифровізації усіх аспектів життєдіяльності. Нереально уявити сучасну особистість без постійного користування цифровими технологіями (ЦТ – далі) як потужним та необхідним інструментом теперішнього покоління. Саме через це, однією із основоположних цілей МОН України вважають глобальну та якнайшвидшу цифрову реадaptaцію освітнього та наукового простору.

ЦТ сьогодні є тими інструментами, які дають старт для відкриття нових можливостей щодо процесу реалізації базових завдань сучасної освіти:

- можливості навчатися без прив'язки до локації здобувача чи часу;
- реалізація фахового та дослідно-пізнавального підходів;
- здійснення особистісно-орієнтованого та адаптивного навчання;
- можливість здобуття освіти протягом усього періоду життя тощо.

Принагідно зазначити, що крім наявності основних цифрових умінь (робота із документами, презентаціями, таблицями тощо) нинішній фахівець з фізичного виховання повинен оволодіти базовими компонентами інноваційних практик із питань упровадження низки моделей навчання: синхронного та асинхронного навчального процесу, індивідуально-спрямованого навчання, змішаного навчання, дистанційного освітнього процесу, адаптивної освіти, тощо.

Підвищення якісного показника кваліфікаційної готовності фахівців із фізичного виховання, а також збільшення їхніх методологічних, технологічних, дидактичних, можливостей можливе для досягнення через активне використання ЦТ впродовж освітнього процесу.

Включення ЦТ, у відповідності із сучасним рівнем розвитку соціуму, передбачає першочергову абсолютну цифрову трансформацію бази функціонування науково-педагогічного складу та здобувачів, тобто східчастий перехід до новітніх цифрових та бізнес-моделей в управлінні та виробництві. Аналогічного підходу необхідно дотримуватись і при розумінні цифрового процесу трансформації заняттєвої частини як комплексного перетворення тренувального процесу, складниками якого є не лише засоби та методи викладання, але і радикальні зміни фахової моделі та підходів щодо оцінювання діяльності викладачів тощо. Не можна не вказати про наявність серйозних труднощів для освітнього процесу, що були спровоковані спочатку поширенням COVID-19, а згодом і збройною агресією росії проти України. Наслідком цих подій є перехід до дистанційних форм діяльності, які сформували потребу термінового пошуку застосування сучасних ЦТ у освітньому процесі. Фізична культура виступає унікальним засобом потенціалу здоров'я особи. Фізична активність знімає стресові стани, підвищує рівень працездатності, тому є важливою умовою нормального розвитку індивіда. Підвищення рівня фізичної підготовленості методами фізичного виховання та систематичними заняттями спортом зумовлене впливом низки чинників, важливе місце серед яких посідає контроль. Процес контролювання на заняттях з фізичного виховання та спорту позиціонують як основоположний компонент управління фізичною підготовкою. Для підвищення ефективності управління процесом фізичної підготовки необхідно повномірно володіти інформацією щодо динаміки змін показників фізичного та психоемоційного стану, отриманих після проведення тестового контролю. Узагальнюючи можна говорити, що для результативної реалізації цільового направлення фізичного виховання, а також високих досягнень у спортивній діяльності необхідно сформувати дієву систему контролю.

Адже саме за результатами контролювальних операцій, порядок яких передбачає проведення класифікації стану функціональної та рухової підготовленості та створює основу для прийняття остаточних рішень щодо методів управління процесом фізичної підготовки.

Така чітко сформована практика процесу контролювання впродовж фізичної підготовки реалізовується за допомогою результатів тестування. Сьогодні дилема вибору та практичного застосування простих та добротних тестових комплексів, які відображують результативність фізичної підготовки, є глобально значущою. Інформатизація сучасного освітнього процесу обумовлює актуалізацію потреби розробки новітньої моделі фізичної підготовки, яка буде ґрунтуватися на міждисциплінарній інтеграційній взаємодії використання різних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Доволі перспективним напрямом удосконалення контролю вважається розробка та практична реалізація новітніх, високоефективних технологій, засобів та методів комплексного контролю та керування цим процесом. Піднесення у сфері теорії та методики фізичної культури, зріст значущості наукового складника провокують розробку нових методів контролю, що дають можливість мінімізувати витрати часу та максимізувати при цьому результати. Основним завданням викладача є створення комфортних умов для практичного отримання знань. При дотриманні цього принципу у фізичному вихованні, можна вказати, що фахівцю потрібно обирати ті методи навчання, що даватимуть можливість кожному здобувачу вищої освіти проявити свою винахідливість та активність, підвищити рухову та пізнавальну діяльність. Саме тому оновлені заняття із фізичного виховання будуть ефективнішими за умов застосування новітніх ІКТ. Кожен здобувач повинен отримати впродовж навчання ту базу знань, яка знадобиться йому у подальшому житті. Водночас викладач повинен діяти так, щоб процес навчання не мав негативного впливу на здоров'я. Важливими при цьому є здоров'я-зберігаючі технології, завданням яких є продукування необхідних умінь, навичок та знань щодо ведення здорового способу життя, розвитку рухових здібностей. Прояви гіподинамії у студентстві можна нівелювати за допомогою введення адекватного об'єму рухової активності, а в умовах університету – занять із фізичного виховання, секцій з різних видів спорту та рухливих ігор. ІКТ дають змогу значно збільшити результативність фізкультурно-оздоровчої діяльності, стимулюють ріст індивідуальної зацікавленості, підвищують цінність власного здоров'я, здібностей і забезпечують їх подальший розвиток. Різноманітність ілюстративного матеріалу, мультимедійних технологій виводять навчальний процес на якісно вищий щабель. Сучасному здобувачу набагато легше сприймати інформацію, подану викладачем, саме таким методом, аніж завдяки використанню застарілих таблиць чи схем. Сьогодні освітній процес повинен бути зорієнтованим на подальші перспективи розвитку людства. Тобто, впродовж навчання необхідно використовувати більш новітні ІКТ. Широка популяризація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній простір провокує підвищення пріоритетності проблеми недостатньої комп'ютеризації закладів освіти. Значні зміни в педагогічній практиці та теорії навчально-виховного процесу перманентно супроводжують перебіг цих змін. Важливим є внесення коректив до змісту технологій навчання. Ці зміни мають бути відповідними до сучасних технічних можливостей та сприяти гармонійному включенню індивіда в інформаційне суспільство.

Виклад основного матеріалу. Новітні наукові розробки достовірно свідчать про наявність незаперечних переваг раціональної сукупності традиційних навчальних методів з ІКТ. Багатовекторна проблема утворення науково-дослідних навичок у здобувачів бакалаврського рівня фізичного виховання за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій наразі є доволі актуальною через факт існування певних суперечних моментів між:

- потребою здійснення диференціації та індивідуалізації навчального процесу бакалаврів фізичного виховання та відсутністю спроможності традиційної системи освіти гарантувати ефективність даного процесу;

- фактичним державним замовленням, об'єктивною потребою соціуму у спеціалістах даної галузі, спроможних реалізувати дослідний підхід впродовж професійної діяльності, та невисоким рівнем сформованості у них цих умінь;

- широким дидактичним потенціалом ІКТ освітнього процесу як базового методичного компоненту формування у студентстві зазначених умінь та недостатньою інтенсивністю їх упровадження. [2]

Поняття інформаційно-комунікаційних технологій часто використовується як суміжне до інформаційних технологій (ІТ), проте ІКТ це більш широкий термін, що акцентує на важливості уніфікованих технологій, а також інтеграції телекомунікацій (бездротових з'єднань чи телефонних ліній), персональних комп'ютерів, програмного забезпечення, аудіовізуальних та накопичувальних систем, що дають змогу користувачам утворювати та одержувати доступ, передавати, зберігати та модифікувати інформацію.

Застосування ІКТ, створення мультимедійних проєктів, навчально-методичної та ігрової бази підручників та включення їх до практичної діяльності науково-педагогічного працівника підвищує якість організації навчально-виховного процесу. До переліку вагомих переваг користування ІКТ у фізичному вихованні варто віднести наступне:

- інформаційні технології розширюють спроможності подання навчального матеріалу. застосування різної кольорової гамми, графіків та аудіо уможлиблює відтворення реально існуючого предмету або явища;

- використання ПК дає змогу значно підвищити мотиваційний фон студентів до регулярних занять фізичною культурою та полегшують процес засвоєння ними поданої інформації різноманітної спрямованості;

- комунікаційні технології втягують здобувачів в процес навчання, забезпечуючи найбільш широке розкриття їх здібностей, творчий потенціал, активізують розумову діяльність;

- використання ікт дає змогу зробити заняття із фізичного виховання більш привабливими і по справжньому цікавими, здійснити індивідуалізацію навчання здобувачів відповідно до їх рівня фізичного, психоемоційного розвитку. збагачує методологічні можливості сумісної діяльності науково-педагогічного працівника та студента, надає їй більш осучасненого рівня;

- навчальний процес із застосуванням комп'ютерних технологій сприяє формуванню у студентства рефлексії. навчальні програми роблять можливим наочне уявлення результату своїх дій, дають можливість для виправлення помилок, якщо вони допущені.

- також інформаційні технології вирішують проблему пошуку та збереження інформації, управління, планування та забезпечення контролю на заняттях з фізичного виховання, проведення діагностики стану здоров'я та рівня фізичної підготовки здобувачів вищої освіти [4].

До переліку мультимедійної бази засобів, які доцільні для використання в процесі занять із фізичного виховання, слід відносити:

- відеоматеріали, які наочно демонструють послідовність окремої рухової дії, та також дають можливість переглядати її декілька разів для кращого сприйняття та запам'ятовування;

- аудіо- чи відеозаписи, які слугують фоном для занять з фізичного виховання;

- супровід заняття графічними засобами (текст на таблицях тощо), які пояснюють певні задачі, правила чи термінологію протягом заняття;

- відеофільми, графіка із використанням піктограм, предметних зображень для кращого розпізнання та диференціації техніки окремих фізичних вправ, їх складових чи з метою моделювання певних ситуативних завдань;

- анімаційні матеріали, які більш повно розкривають сутність «імітувальних» вправ.

Перелічені мультимедійні засоби можливо інтегрувати до єдиної мультимедійної презентації, що буде виступати провідним наочним засобом та інструментом для кращого пізнання різноманітних видів та форм фізкультурно-оздоровчої діяльності. Їх застосування дає змогу більш детально надавати теоретичну інформацію в альтернативній формі, робить її доступнішою для сприймання різними аналізаторними системами, пришвидшує процес її засвоєння, підсилює пізнавальний інтерес здобувачів. Це забезпечує більшу різноманітність на заняттях із фізичного виховання, оптимізувати їх, зробити більш ефективними [1].

Упродовж детального ретроспективного аналізу бази науково-методичних джерел інформації було встановлено, що стрімке зростання розвитку ІКТ розпочалось ще у 50-ті роки ХХ ст., а пік розширення її масштабів був наприкінці ХХ ст., як наслідок – поява Інтернету.

Принагідно зазначити, що дослідженням різних векторів розвитку ІКТ займались низка науковців:

- Захарова І., Швачич Г., Петречук Л., висвітлювали у своїх роботах сутність поняття «цифрові технології»;

- Трайнєв В. – розглядав гуманітарні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій;

- Мельніченко В., Жалдак М., Сумський В. – вивчали вищезазначене питання з фізичної сторони;

- Кузнєцов О., Дубінчук А., Сергієнко К. – розглядали питання застосування ІКТ безпосередньо під час занять з фізичного виховання.

Попри те, що спостерігається постійний активний розгляд даних тем науковцями, присутні ті аспекти, які є досі достеменно не висвітлені, неповна ознайомленість як студентства, так і педагогічних працівників у методології використання сучасних ІКТ, особливо новітніх.

Також чітко простежується потреба у повній трансформації даної галузі згідно з наявними тенденціями глобалізації та розвитку інформаційних технологій.

Саме тому у даній роботі ми виокремили основні напрямки, на яких акцентували увагу:

- перегляд та виокремлення засобів та методів удосконалення організаційних моментів на заняттях із фізичного виховання шляхом активного впровадження у навчальний процес ІКТ у закладах вищої освіти;

- висвітлення можливих напрямів підвищення якісного показника фахового зростання майбутніх фахівців галузі фізичного виховання.

Інформаційно-комунікаційні технології дають можливість вирішення проблем оволодіння основами професійного спілкування, інтенсифікації навчального процесу шляхом підвищення темпів, індивідуалізації освіти, імітації ситуацій, розширення дозвілля студентства, збільшення наочності. Вища освіта повинна бути зорієнтована на розвиваючі технології, що можуть формувати у здобувачів бажання вчитися, керувати наданим об'ємом інформації, самостійно приймати рішення, адаптуватись до вимог сучасного ринку праці [5].

Сучасне суспільство має нагальну потребу в постійній обробці інформації. Проблема необхідності пошуку новітніх форм організації та навчальних методик зумовлюється тим, що існує запит на розробку методики, яка адаптована для комп'ютеризованих закладів вищої освіти (далі – ЗВО). Дані освітні заклади мають бути найважливішим фактором створення більш сучасних життєвих правил особистості. Дане завдання реальне для виконання лише тими викладачами, які спроможні не тільки «навантажувати» пам'ять здобувачів, але і формувати їх фахові компетенції.

Сьогодні соціум потребує кваліфікованих спеціалістів, які братимуть активну участь у наукових розробках, культурній сфері, економічних питаннях, та, безпосередньо, у спортивних подіях. Як наслідок, актуалізується завдання забезпечення сприятливих умов розвитку самостійності та активності здобувача під час навчання в ЗВО.

Протягом підготовки до занять з фізичного виховання із застосуванням цифрових технологій, педагогічний працівник не повинен нехтувати складанням плану, відповідно до окреслених цілей. У процесі відбору необхідного матеріалу викладачу слід дотримуватись базових дидактичних принципів: систематичності, доступності, послідовності, науковості диференційованого підходу тощо. Водночас, ПК не може повністю замінити викладача, а здатний лиш доповнити його, зробити освітній процес більш різноманітним, цікавим та інтенсивним. Хоча, не секрет, що на сьогоднішній день більшість із педагогічних фахівців у сфері фізичного виховання не підготовлені до роботи в умовах інформатизації як професійно, так і психологічно.

Дана навчальна методика є доволі привабливою для науково-педагогічних працівників, адже:

- допомагає в оцінюванні своїх здібностей та знань студентства;
- спонукає до постійного пошуку нових, нетрадиційних форм та методів навчання;
- активізує їх фахове зростання та подальше освоєння ПК.

Проведення тестування за допомогою комп'ютера на фізкультурних заняттях дає змогу педагогічному працівнику отримувати інформацію щодо рівня володіння здобувачами засвоєним матеріалом. Викладач обирає рівень складності тестових завдань індивідуально для кожного студента. Здобувач, після виконання завдання може відразу побачити об'єктивний результат, на відміну від певної суб'єктивності під час усних опитувань.

Використання ІКТ протягом самостійного виконання завдань та під час занять робить дисципліну «Фізичне виховання» більш сучасною. Складовими частинами інформаційних технологій є: електронний, інформаційний та програмний елементи, комплексне функціонування яких дає змогу якісно вирішувати завдання, що поставлені перед соціумом.

Науково-педагогічний працівник має користуватись тими методами навчання, які сприяють виявленню студентами своєї активності та пізнавальної діяльності. Застосування інтернет-ресурсу та сучасних ІТ дозволяє кожному педагогові досягати максимального результату у своїй діяльності. Інформаційні технології забезпечують організацію освітнього процесу на більш сучасному та вищому рівні, дають змогу повністю засвоювати навчальний матеріал. Цифрові технології певною мірою вирішують проблему пошуку та збереження інформації, планування, контролю на заняттях з фізичного виховання, діагностування стану здоров'я і рівня фізичної підготовки здобувачів [3].

Подання матеріалу за допомогою презентацій дає можливість отримувати поданий матеріал більш детально та наочно, що, в свою чергу, робить навчальний процес значно ефективнішим. Презентаційним методом також можна легко роз'яснити правила ігор, біографії спортсменів, тактику дії гравців. Своєрідними помічниками викладачів виступають презентації та відеоролики із загальнорозвиваючими вправами. Вони доцільні для використання протягом виконання ранкової гігієнічної гімнастики.

Для домашнього виконання можна пропонувати створювати презентації із тем «Шкідливі звички та їх наслідки», «Оздоровча гімнастика», «Здоровий спосіб життя» «Способи загартування» тощо. Такі домашні завдання здобувачі можуть виконувати самостійно або у групах, що сприятиме виявленню ними своїх творчих здібностей.

Принагідно зазначити, що шляхом використання ІКТ можна об'єднувати різноманітну інформацію: ілюстративну, текстову та звукову. Щодо недоліків використання цифрових технологій під час занять із фізичного виховання можна зазначити значні фінансові витрати на комп'ютеризацію закладів вищої освіти, зниження об'ємів безпосереднього контактування здобувача із викладачем у колективі.

Необдумане користування комп'ютерними технологіями під час фізкультурних занять не лише не підвищує, але і знижує якість оволодіння матеріалом. Використання цифрових технологій у освітньому процесі спроможне ускладнити отримання нових знань, навичок та вмінь, за умови простого механічного перенесення навчальних підручників і посібників на електронний носій. Саме через це кожен педагогічний працівник впродовж підготовки до занять за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій повинен вміти моделювати, планувати освітні ситуації, чітко визначати траєкторію розвитку здобувачів та, першочергово, засвоювати відповідні ІКТ. Практично було встановлено, що той об'єм інформації, яку студент здобуває самостійно, емпіричним методом, буде дійсно міцно закріплений у пам'яті [2].

На сьогоднішній день для збільшення ефективності освітнього процесу у навчальному закладі починають усе активніше використовувати мультимедійне обладнання. На жаль, дані технології більше охоплюють освітній процес з дисциплін гуманітарного напрямку. Використання ж цифрових технологій на заняттях із фізичної культури та самостійних заняттях доволі незначне. Фактично не створено мультимедійних продуктів для користування у фізкультурній освіті здобувачів.

При застосуванні комп'ютерів під час занять із фізичного виховання матеріал подається не простою статичною картинкою без звуку, а повним відео із динамікою та звуковим супроводом, що дає змогу значно збільшити ефективність засвоєння отриманого матеріалу. Навчання студентства конкретним руховим діям варто починати саме із демонстраційного показу техніки виконання досліджуваного елемента. Дана мета ефективно реалізована при використанні презентацій різного типу. При перегляді здобувачами техніки рухових дій створюється база для засвоєння теоретичних знань, відбувається розвиток логічного та образного мислення. Водночас застосовується кольоровий ефект, що дає змогу відтворювати реальну техніку рухів, провокує швидке засвоєння навчального матеріалу.

Ефективним методом полегшення розуміння складних видів спорту на заняттях із фізичної культури може бути інтерактивна дошка. Адже у викладача є можливість показувати слайди із тією швидкістю, яка необхідна для розуміння та засвоєння складного матеріалу. Водночас, використовуючи маркер, можна окреслювати стрілками різні напрямки руху верхніх та нижніх кінцівок чи тулуба. Як наслідок – викладач та студентство матимуть змогу розібрати помилки чи правила, які були порушені протягом гри. Даний метод є доволі ефективним та найбільше сприймається здобувачами під час навчання. Остаточними результатами користування інтерактивною дошкою під час занять із фізичного виховання є такі: доступність незалежно від рівня фізичної підготовки студента; прояв інтересу здобувача при вивченні нової техніки; змога використовувати набуті знання та вміння у подальшому житті [4].

Важливо розуміти, що активна розумова діяльність студентства на заняттях із фізичної культури із використанням ІКТ буде сприяти повному засвоєнню теоретичної інформації, а здобуття знань та рухових умінь буде більш інтенсивним і різноманітним. Адже спостерігається виражений взаємозв'язок між регулярністю використання ІКТ та ефективністю навчального процесу. Це обумовлено тим, що інформаційні технології впливають на оціночно-мотиваційний аспект особистості. У випадку, коли використання ІКТ є надто нечастим, то при кожному їхньому застосуванні у студентів спостерігається підвищення психоемоційного збудження, що перешкоджає якісному сприйняттю та засвоєнню поданого матеріалу. Водночас, часте використання інформаційних технологій впродовж великої кількості занять здатне призвести до повної втрати інтересу до них.

Для визначення оптимальної тривалості застосування та частоти використання ІКТ в освітньому процесі, потрібно опиратись на вікові показники студентів та доцільність використання технологій на конкретному етапі. Коректним є застосування інформаційних технологій спочатку вивчення нових розділів навчальної програми з фізичного виховання задля формування зорового образу рухів та укріплення асоціативного мислення. Впродовж подальшого курсу з фізичного виховання у закладі вищої освіти можна виокремити декілька етапів засвоєння здобувачами «спортивно-комп'ютерних» умінь [1].

Першим етапом є візуальний – він передбачає безпосередньо перегляд здобувачами технічної складової рухових дій добре відомих спортсменів, далі – формування цілісної рухової дії із компонентів. Дані вправи розвивають абстрактне та образне мислення. Здобувачі мають змогу утворювати цілісні рухові дії із окремих елементів, а згодом успішно переносити отримані теоретичні знання на практику.

Другим етапом є технічний, що передбачає залучення додаткової відеоапаратури (напр. фотоапаратів) для поетапної зйомки рухової дії, а у подальшому – вивчення та обробку цієї дії за деталями. У студентства спостерігається розвиток навичок роботи із відеоапаратурою та комп'ютером, аналітичного мислення, вони спроможні детально вивчати техніку рухової дії.

Останнім третім етапом є аналітичний. Під час даного етапу студенти аналізують дані щодо можливостей перебудови рухової дії відповідно до конкретних умов, у них проходить процес формування адекватної самооцінки [5].

Застосування ІКТ є можливим впродовж усіх етапів заняття. При вивченні нового матеріалу педагог спочатку координує та направляє, далі – скеровує та організовує освітній процес, а саму інформацію «пояснює» комп'ютер замість нього. За допомогою відеозаписів, звуків та тексту студенти отримують певні уявлення щодо досліджуваної рухової дії, вчать моделювати рухи у конкретній послідовності, виявляють помилки та самостійно їх усувають, як наслідок – заняття є більш змістовним та цікавим.

На етапі закріплення отриманих знань ПК дає можливість вирішити проблему звичайного заняття – особистісного обліку знань, окрім цього, він сприяє трансформації отриманих навичок та умінь у кожному окремому випадку. На стадії повторення, студенти розв'язують різноманітні проблемні ситуації в комп'ютерному варіанті. Як наслідок – всі здобувачі долучені до розумової діяльності удосконалення рухової дії. При цьому, викладач регулює ступінь їхньої самостійності під час засвоєння матеріалу. Контроль знань за допомогою ПК володіє низкою переваг, порівняно з традиційним, а саме: використання індивідуального підходу; урахування різної швидкості виконання здобувачами отриманих завдань; диференціація вправ за складністю; вища об'єктивність оцінювання; фіксація детальної картини успіхів та помилок.

Основний компонент здорового способу життя – наявність адекватної та дозованої рухової активності. Принагідно зазначити, що заняття фізичними вправами позитивно впливають на зовнішній вигляд та суттєво покращують психоемоційний стан та пришвидшують процес розумового розвитку індивіда [1].

Добре відомо, що під час навчання у закладі вищої освіти, одним із найбільш розповсюджених видів рухової активності є саме фізична культура. Оскільки саме фізична культура виступає «невід'ємною частиною формування загальної і професійної культури особистості сучасного фахівця» та розвиває позитивне сприйняття рухової активності, розкриває важливість її ролі для психоемоційного становлення і підтримки загальної працездатності студентства, привчає до систематичних занять. Основною метою даних занять у навчальному закладі, окрім забезпечення повномірного рівня рухової активності для здобувачів, є формування позитивного мотиваційного фону, допомога у виборі тієї заняттєвої форми, яка забезпечить повноцінну самореалізацію.

Зрозуміло, що останні декілька років стали серйозним викликом для фахівців усіх наукових галузей, зокрема і для сфери фізичного виховання. При переході освітнього процесу на змішану чи повністю дистанційну форму навчання, через світову пандемію та, згодом, війну, звичне для усіх навчання стало неможливим, постало питання швидкого пошуку більш нових форм та методик проведення занять, з'явилась потреба опановувати новітні ІКТ тощо.

Вищенаведені обмеження провають розвиток гіподинамічних явищ та посилюють негативні прояви «сидячого» способу життя сучасного соціуму, що, в свою чергу, спричинює активний ріст кількості серцево-судинних патологій, діабету, розладів функціонування ендокринних залоз. До того ж, мінімізація рухової активності здобувачів посилює розвиток негативних психоемоційних тенденцій – підвищення рівня психічного напруження та стресу, посилення проявів індивідуальної тривожності чи агресії. Як наслідок – потреба в удосконаленні організаційних аспектів проведення занять з фізичного виховання у навчальному закладі шляхом активного залучення до навчального процесу інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Необхідно зважати на те, що процес організації та проведення дистанційних занять із фізичного виховання проває появу певних труднощів та обмежень. Ось низка загальнозрозумілих недоліків:

- нестача необхідних технічних засобів програмного забезпечення;
- якість занять напряму залежить від стабільного доступу до інтернет-мережі;
- великі часовитрати на утворення коректної програми дистанційних курсів;
- неможливість безпосередньо контактувати науково-педагогічним працівникам зі здобувачами;

– потреба у постійному підвищенні мотиваційного рівня студентства.

Також варто наголосити на тих обмеженнях, які стосуються виключно проведення занять із фізичного виховання, тобто:

- надто мала площа приміщень для занять, що унеможливує використання традиційних видів рухової активності (біг, стрибки тощо);
- актуальність розробки адаптованих вправ, у відповідності до конкретних умов;
- проблема отримання звітної інформації від здобувачів;
- нестача досвіду роботи із різноманітними онлайн-платформами для ведення занять.

Висновки. Цифрові технології стають невід'ємною частиною нашого сьогодення. Вони проникають в усі сфери суспільного життя і освітній процес не є виключенням. Педагогічна спільнота розуміє неминучість та важливість такого процесу, тому, приймаючи виклик сьогодення, розуміє необхідність змінюватися самим та оцінює широкі можливості змін в освітньому процесі.

Актуальність використання інформаційно-комунікаційних технологій у галузі фізичного виховання обумовлена соціальною та практичною потребою у підвищенні якості здоров'язберігаючих технологій.

Сучасний педагог має активно і з високою ефективністю використовувати всі наявні ресурси та послуги мережі Інтернет, а весь освітній процес має відображатися в інформаційному середовищі. Постійна робота з підготовки занять із використанням ІКТ відкриває і нові можливості для творчого зростання та професійного розвитку самих педагогів. У результаті використання ІКТ на заняттях з фізичного виховання – виграють обидві сторони: і педагоги і здобувач освіти, так як ці технології здійснюють один із найбільш перспективних напрямків, що дозволяє підвищити ефективність фізкультурно-оздоровчої діяльності – особистої зацікавленості кожного здобувача в укріпленні свого здоров'я. А це допомагає у вирішенні ще одного завдання – підвищити інтерес до здорового способу життя.

ІКТ надають можливість організувати навчальний процес на новому, більш високому рівні, забезпечити більш повне засвоєння навчального матеріалу, допомагають фахівцям з фізичного виховання у демонстрації результатів своєї роботи без прив'язки до певного ПК або ж аудиторії.

Сучасні ІКТ дозволяють педагогічним працівникам більш цікаво та доступно подавати навчальну інформацію, активізувати здобувачів та долучати їх до практичного застосування своїх умінь, забезпечують взаємозв'язок між однокласниками та викладачами. Так як предмет «Фізичне виховання» включає великий обсяг теоретичного матеріалу, на який виділяється мінімальна кількість годин, то застосування ІКТ дозволяє ефективно вирішувати цю проблему.

Для науково-педагогічного працівника важливо мати змогу організувати свою діяльність впродовж дистанційного чи змішаного навчального процесу так, щоб набуття фахових навичок було повномірним та відповідним конкретному навчальному плану. Тому, вибір матеріально-цифрової бази для реалізації даних програм залежатиме від технічних можливостей усіх учасників навчального процесу та безпосередньо від здатності науково-педагогічних працівників стрімко адаптовувати свою діяльність до часових вимог та обсягу організаційно-методичного забезпечення.

Зважаючи на все вищесказане, окреслюється низка особливостей при проведенні занять з фізичного виховання у навчальних закладах із використанням ІКТ:

- рівномірний поділ теоретичного матеріалу, практичних вправ до обсягу фізичної активності із суттєвою перевагою у бік перших;
- остаточна оцінка за курс залежить і від знань при виконанні тестів, а не лише від фізичної підготовленості;
- потреба у підборі відповідних цифрових засобів для етапного чи підсумкового контролів (комп'ютерні додатки, мобільні застосунки тощо).

Незважаючи на те, що комп'ютерні технології вже давно знайшли широке застосування в освітньому процесі, створення та розвиток освітньо-цифрового простору у сфері фізичної культури відбувається повільними темпами. Існуючі вже напрацювання в цій сфері носять, як правило, приватний характер і поки що не отримали широкого розповсюдження на практиці. Не розроблено педагогічної концепції підготовки зазначених фахівців в умовах використання сучасних інформаційних технологій, що вимагають внесення значних корективів у фізкультурну освіту. Застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі стимулює пізнавальний інтерес до фізичного виховання, створюючи сприятливі умови для мотивації здобувачів до вивчення цієї дисципліни, тим самим мотивуючи до підвищення професійних якостей педагогічних фахівців цієї сфери.

Список використаних джерел:

1. Грабик Н.М, Грубар І.Я Цифрові технології в підготовці вчителів фізичної культури. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*: зб. мат. ІХ Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Тернопіль. 2022. С.87-89.
2. Грабик Н.М., Гулька О.В., Яремій М.В. Використання онлайн-платформ у освітньому процесі з фізичного виховання. *Дослідження інновацій та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті*: зб. мат. Міжнар. наук.-практ. конф. Рівне. 2021. С.141-144.
3. Гулька О.В., Грабик Н.М. Використання ZOOM та GOOGLE MEET як засобів дистанційного та змішаної форм навчання у вивченні біологічних дисциплін на факультеті фізичного виховання. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*: зб. мат. VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Тернопіль. 2021. С.125-128.
4. Сапегіна І.О. Особливості організації занять фізичною культурою у закладах вищої освіти з використанням дистанційних (цифрових) технологій. *Людина, суспільство, комунікативні технології* : мат. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Харків. 2021. С.134-136.
5. Чайковський М.Ю., Калита Л.В. Застосування сучасних інформаційних технологій в управлінні організаціями фізичної культури та спорту. *Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку*: зб. мат. I Міжнар. студ. наук. конф. Дніпро. 2021. С.56-58

РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-300-2-24>

Лариса ЧОРНОБАЙ

кандидат економічних наук, доцент,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
e-mail: chornobay431@gmail.com

Вступ. Сучасний бурхливий розвиток інформаційних технологій, комп'ютерних систем, комунікацій різних видів, індустрії розваг, виробництва побутової електроніки призводять до необхідності переглянути уявлення про інформаційну індустрію, її роль і місце в суспільстві. Розширене трактування інформаційної політики представляється сьогодні обґрунтованим, оскільки цифрова інформація і новітні телекомунікаційні і комп'ютерні технології інтенсивно розвивають бар'єри між різними секторами інформаційної індустрії. Інформаційно-комунікаційні технології включають усі види технологій, які використовуються для обробки інформації. Вони дають можливість представляти будь-який вид інформації – чисел, текстів, звуку, зображення – в цифровому форматі, придатному для зберігання і обробки на комп'ютері. Можливість передачі інформації з комп'ютера на комп'ютер за допомогою інтернет-технологій забезпечує доступ будь-якого користувача до світового інформаційного простору. Інформаційні технології використовуються для великих систем обробки даних, обчислення на персональному комп'ютері, науці і освіті, управлінні, автоматизованому проектуванні і створенні систем з штучним інтелектом. Інформаційні технології – сучасні технологічні системи величезного стратегічного значення (політичного, оборонного, економічного, соціального і культурного). Інформаційно-комунікаційні технології відносяться не лише до сфери високотехнічних процесів і біотехніки, але і до області лінгвістики, економіки, освіти, впливаючи, таким чином, на наше життя в цілому.

Виклад основного матеріалу. В останні десятиліття цифрові технології все більше впливають майже на всі сфери діяльності та життя людини, як у розвинених, так і в країнах, що розвиваються.

Стабільно зростає частка доданої вартості в економіці, яка створюється завдяки використанню цифрових технологій, що говорить про появу «цифрової економіки» [1]. Цифрові технології використовуються як в роботі, так і для дозвілля. Можна говорити про «цифрову людину», для якої цифрові технології стали невід'ємною частиною як діяльності, так і в повсякденному житті. Цифрові технології існують десятиліттями і продовжують розвиватися настільки інтенсивно, що навіть їх області та створені ними можливості ще не були опановані та окреслені навіть приблизно. В даний час розробляються цифрові технології наступного рівня, це рівень віртуальної та доповненої реальності, штучний інтелект, робототехніка, Інтернет речей, «розумні системи» тощо. Надалі можливе створення нейронних інтерфейсів та глибока інтеграція комп'ютера та людського мозку. Коли цифрові технології поєднуються з фінансовими, соціальними, гуманітарними та іншими технологіями, з'являється